

Forskning

1. Forskning med videre

Forskning med videre

Forskning anses i dag som en væsentlig drivkraft i udviklingen af et samfunds vækst og velfærd. EU-landene bestræber sig på, at de samlede udgifter til forskning og udvikling skal op på én pct. af bruttonationalproduktet.

Grønland har ikke forpligtet sig til et sådant mål, men har en formuleret politik for udviklingen i forskningsaktiviteterne.

Forskning i Grønland kan opdeles i to brede kategorier;

- Forskning i Grønlands samfundsmæssige og klimatiske forhold.
- Økonomiske udvikling og grundforskning af europæisk eller global interesse.

2. Grønlandsk forskningspolitik

Grønlandsk forskningspolitik

I starten af 1993 blev forskning oprettet som et sagsområde under Landsstyreområdet for Departementet for Uddannelse, Kirke, Kultur og Ligestilling. Samtidig fik landsstyreområdet ansvar for udformning af en grønlandsk forskningspolitik. Politikken blev beskrevet i Forskningspolitisk Redegørelse og Handlingsplan 1998-2000, der blev fremlagt på Landstingets efterårssamling i 1997. Redegørelsen indeholder mål for forskningen i Grønland samt forslag til en række forskningsmæssige indsatsområder.

Af grønlandske forskningsinstitutioner kan nævnes:

- Grønlands Universitet (Ilisimatusarfik) hvor der forskes i grønlandsk sprog og litteratur samt arktiske kultur- og samfundsforhold.
- Grønlands Naturinstitut (Pinngortitaleriffik) som har til opgave at tilvejebringe det videnskabelige grundlag for en bæredygtig udnyttelse af Grønlands levende ressourcer samt sikring af miljøet og den biologiske mangfoldighed.
- Grønlands Klimaforskningscenter som beskæftiger sig med klimaændringernes forventede indflydelse på de arktiske marine,

limniske og terrestriske miljøer og på det grønlandske samfund – herunder tilpasningsstrategier og forebyggelsesstrategier.

- Grønlands Nationalmuseum og Arkiv (Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu) hvor der drives kulturhistorisk forskning til dokumentation af samtidshistorie.
- Grønlands Statistik (Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfik), der bl.a. kan gennemføre samfundsvidenskabelig forskning.
- Center for Arktisk Teknologi (ARTEK) som forsker inden for områderne: Bygge- og anlægsteknik, Energiproduktion og Miljø- og råstofområdet.
- Grønlands Forundersøgelser (ASIAQ) og Institut for Uddannelsesvidenskab (Inerisaavik) udfører også forskning. Desuden forskes der inden for sundhedsvidenskab på Dronning Ingrid's Hospital i Nuuk.

Grønlands egne forskningsinstitutioner beskrives nærmere i det følgende.

Forskningsfremme

For at fremme forskningsmiljøerne i Grønland er der oprettet en pulje til at støtte nye forskningsprojekter. Siden 1997 er der foretaget to årlige uddelinger. Fra 2006 indgår støtte til almennyttige forskningsformål fra Tips- og Lottomidlerne i puljen.

Endelig er der oprettet en særlig pulje til støtte for sundhedsvidenskabelig forskning.

Landsstyret har udpeget en række forskningsområder som særlige indsatsområder:

- Eksisterende forskning inden for miljø, natur og ressourcer
- Samfunds- og erhvervsudvikling
- Rammebetingelser for erhvervsudviklingen
- Kulturhistorie og sprog
- Sociale og velfærdsmæssige forhold
- Sundhed og ernæring.

Forsknings samarbejde og netværksdannelse

Der gives støtte til forskningssamarbejde og netværksdannelse, ligesom der afholdes forskningsseminarer i samarbejde med de grønlandske forskningsinstitutioner. Forskningsinstitutionerne og forskerne indgår i internationale netværk.

Formidling

Formidling af forskningsresultater sker bl.a. gennem skriftserien Inussuk - Arktisk Forskningsjournal. De enkelte forskningsinstitutioner formidler bl.a. deres resultater gennem egne publikationer.

Formidling af forskningen i Grønland videregives desuden også gennem Forskningsenhedens nyhedsbrev, der udgives fire gange årligt, samt gennem arrangementet ”Mød din forsker”, som afholdes månedligt i samarbejde med Katuaq.

Forskningspolitisk Redegørelse kan ses på hjemmeside:
www.naalakkersuisut.gl

Dansk forskningspolitik

Koordinationsudvalget for Forskning (KUF) udarbejder rapporter om arktisk forskning.

Se mere om Koordinationsudvalget for Forskning (KUF) op denne hjemmeside: www.fi.dk

Dansk-grønlandsk forskningssamarbejde

Ønsket om et mere ligeværdigt forskningssamarbejde mellem Grønland og Danmark førte i 1998 til nedsættelse af udvalget vedrørende dansk-grønlandsk forskningssamarbejde.

Udvalg vedr. dansk-grønlandsk forskningssamarbejde kan ses på hjemmeside:
www.naalakkersuisut.gl

Internationalt forskningssamarbejde

Gennem de senere år er den internationale interesse for forskning i Arktis øget. Det drejer sig især om områderne miljø og klima, naturressourcer, samfundsudvikling og geopolitik.

Blandt de lande, der har udvist interesse for forskning i Arktis, kan – foruden Danmark – nævnes Norge, Sverige, Finland, Rusland, England, Frankrig, Tyskland, Schweiz, Japan, Canada og USA. Flere af disse lande har oprettet polarforskningscentre eller forskningsinstitutter i Grønland.

Samtidig er der dannet en lang række internationale netværk, organisationer og kommissioner, der beskæftiger sig med det arktiske område.

Internationalt forskningssamarbejde kan ses på hjemmeside:
www.naalakkersuisut.gl

Det Internationale Polarår 2007-2009

Det Internationale Polarår (IPY) er et internationalt initiativ, som blev gennemført af det internationale videnskabsråd (ICSU) med henblik på at styrke tværfaglig forskning i og om klodens polare egne. Grønlandske forskere deltog i en række projekter primært inden for samfundsvidenskab og humaniora. Den afsluttende IPY-konference afholdtes i Montreal i 2012.

Se resultaterne fra Det Internationale Polarår 2007-2009 på denne hjemmeside: www.ipy.org

3. Koordinering, forskningsstøtte og information

Koordinering, forskningsstøtte og information

Nyt polarsekretariat i FIVU

Uddannelses og Forskningsministeriet oprettede i oktober 2013 Polarsekretariatet, der skal medvirke til at skabe bedre overblik over de arktiske forskningsaktiviteter inden for Rigsfællesskabet. Aktiviteterne omkring arktisk forskning har tidligere været delt mellem flere kontorer i ministeriet, er nu samlet i et polarsekretariat. Sekretariatet arbejder tæt sammen med de medarbejdere, der arbejder med det nordiske samarbejde.

Sekretariatet fungerer som én indgang til den arktiske forskning, f.eks. for andre myndigheder, ministerier, fonde og lignende. Sekretariatet har ikke mandat til konkret forskningsprioritering eller i forhold til tilrettelæggelsen af universiteternes forskning.

Polarsekretariatet har i løbet af det første halvår 2014, fået lavet en Kortlægning af polarforskning i Rigsfællesskabet. Se kortlægningen [her](#)

Polarsekretariatet er ansvarlig for afholdelse af en årlig polarforskningskonference, der blev afholdt for første gang i juni 2014.

Læs mere om Polarsekretariatet på Uddannelses- og Forskningsministeriets hjemmeside: www.ufm.dk

Forum for Arktisk Forskning

Forum for Arktisk Forskning blev lanceret i december 2013. Forummet skal sikre bedre effekt og koordinering af udviklings- og forskningsaktiviteterne i relation til den arktiske forskning. Forummet har til formål at understøtte bedre koordination og større udbytte af de eksisterende forsknings- og udviklingsaktiviteter på det arktiske område.

Etableringen af Forum for Arktisk Forskning understøtter bevægelsen mod mere sammenhæng mellem de forskellige institutioners indsatser.

Links

Se nærmere om Styrelsen for Forskning og Innovation: www.fivu.dk

4. Humanistisk, sundheds- og samfundsvidenskabelig forskning

Humanistisk, sundheds- og samfundsvidenskabelig forskning

Humanistisk, sundheds- og samfundsvidenskabelig forskning i emner med tilknytning til Grønland foregår både i Grønland og i en række forskningsmiljøer i Danmark.

Humanistisk, sundheds- og samfundsvidenskabelig forskning foregår først og fremmest på Grønlands Universitet, Ilisimatusarfik. Derudover er der forskningsmæssige aktiviteter om Børn og Unge, samt i Grønlands Nationalmuseum og Arkiv/Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu samt i Groenlandica.

Ilisimatusarfik

Universitetet har 3 institutter med følgende afdelinger:

Ilimmarfik instituttet

- Afdeling for Samfundsvidenskab
- Afdeling for Sprog, Litteratur og Medier
- Afdeling for Kultur- og Samfundshistorie
- Afdeling for Teologi
- Afdeling for Sociale Forhold
- Afdeling for Journalistik
- Afdeling for Oversættelse og Tolkning

Institut for Sygepleje og Sundhedsforskning

Institut for Læring

- Afdeling for Læreruddannelsen (Ilinniarfissuaq)
- Afdeling for Uddannelsesvidenskab (Inerisaavik)

Se mere om Ilisimatusarfik på denne hjemmeside: www.ilisimatusarfik.gl

Grønlands Statistik (Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfik)

Grønlands Statistik udarbejder rekvirerede undersøgelser, påtager sig serviceopgaver og kan deltage i forskningsprojekter.

Se nærmere om Grønlands Statistik på følgende hjemmeside: www.stat.gl

MIO – Børnerettighedsinstitutionen

Pr. 1 marts 2012 har Grønland fået en Børnetalsmand, en Børnerettighedsinstitution og et Børneråd. Samtidigt er MIPI blevet nedlagt og videnscenteropgaven er blevet integreret i børnerettighedsinstitutionens arbejde. Børnerettighedsinstitutionen går under navnet MIO (Meeqqat inuusuttullu Oqaloqatigiinnittarfiat).

MIO har til opgave at sikre og fremme børn og unges interesser i samfundet med udgangspunkt i FN's Børnekonvention. Børn og unge kan henvende sig til MIO og søge råd og vejledning, ligesom institutionen også skal vejlede og svare på henvendelser fra borgere, fagfolk og politikere.

Oplysninger om MIOs arbejde kan fås på www.mio.gl

Groenlandica

Groenlandica er Grønlands Nationalbibliotek, hvor hovedopgaven er sikring og bevaring af Grønlands trykte kulturarv.

Groenlandica har tre hovedsamlinger:

- Nationalsamlingen
- Specialsamlingerne
- Udlånssamlingen.

Nationalsamlingen opbygges primært gennem pligtaflevering.

Groenlandica har lokaler i Ilimmarfik, men organisatorisk er nationalbiblioteket en afdeling under Nunatta Atuagaateqarfia (Det grønlandske Landsbibliotek). Biblioteket er åbent for alle.

For yderligere informationer om Groenlandica: www.groenlandica.gl

Institut for Læring - Inerisaavik

Institut for Læring - Inerisaavik varetager servicering af det pædagogiske arbejde i folkeskolen, herunder:

- Faglig konsulenttjeneste
- Udvikling af undervisningsmaterialer
- Evaluering af folkeskolens virksomhed
- Kursus og udviklingsarbejde

I 2011 overgik forvaltningen af midlerne til diplom-, master- og kandidatuddannelser samt forskellige kurser fra Inerisaavik til afdeling for Læreruddannelse i Ilisimatusarfik.

Se nærmere om Inerisaavik på følgende hjemmeside: www.inerisaavik.gl

Grønlands Nationalmuseum og Arkiv

Grønlands Nationalmuseum og Arkiv driver kulturhistorisk forskning. Den arkæologiske forskning tager udgangspunkt i problemstillinger inden for alle perioder af Grønlands forhistorie. Den etnologiske indsats har fokus på traditionelle grønlandske dragter og forskellige aspekter af den immaterielle kultur, mens den historiske forskning beskæftiger sig med kolonitiden. Nationalmuseet er ansvarlig for hele det kulturhistoriske fredningsarbejde og yder rådgivning og konsulentbistand overfor en række råstof- og energivirksomheder.

Se mere om Grønlands Nationalmuseum og Arkiv på adressen: www.natmus.gl

Humanistisk og samfundsvidenskabelig forskning

En række forskningsmiljøer driver forskning i grønlandske forhold.

De vigtigste forskningsfelter er:

- The International Work Group for Indigenous Affairs forsker i oprindelige folk bl.a. med relation til det cirkumpolare område. Se nærmere herom på denne hjemmeside: www.iwgia.org
- Center for Retskulturelle Studier (CRS) ved Københavns Universitet har fokus på det stats- og folkeretslige forhold i rigsfællesskabet og inden for retssociologi. Se nærmere herom på denne hjemmeside: <http://jura.ku.dk/crs/>
- Institut for Tværkulturelle og Regionale Studier, Københavns Universitet, er forskningen tematisk koncentreret omkring Grønlands koloniseringshistorie, eskimoisk sprog og kulturelle og samfundsmæssige forhold. Se nærmere herom på denne hjemmeside: <http://tors.ku.dk>
- Aalborg Universitet har fokus på generel samfundsvidenskabelig forskning om Grønland samt fysisk og økonomisk planlægning. Se nærmere på denne hjemmeside: www.aau.dk
- Statens Institut for Folkesundhed (SIF) beskæftiger sig med de samfundsmæssige aspekter af folkesundheden i Grønland. Se nærmere på denne hjemmeside: www.si-folkesundhed.dk
- Nordregio – Nordic Centre for Spatial Development, er Nordisk Ministerråds forskningscenter for regional udvikling. Et centralt forskningsområde er samfundsmæssige forandringer i Grønland og Arktis. Er samtidig forvalter af Nordisk Ministerråds program for Arktisk Forskning. Se nærmere på <http://www.nordregio.se/>

Afdeling for Eskimologi og Arktiske Studier

Afdeling for Eskimologi og Arktiske Studier ved Institut for Tværkulturelle og Regionale Studier ved Københavns Universitet udfører undervisnings- og forskningsvirksomhed i forhold til sproglige, kulturelle og samfundsvidenskabelige emner. Geografisk er forskningen koncentreret om inuit-områderne i Grønland, Canada, Alaska og Sibirien, med hovedvægten på Grønland. Der undervises i grønlandsk som fremmedsprog.

Se nærmere på denne hjemmeside: <http://eskimologi.ku.dk/>

SILA – Arktisk Center ved Nyere Tid og Verdens Kulturer, Nationalmuseet. SILA blev etableret som et forskningscenter ved Nationalmuseet i København i 1999. Siden 2014 bærer centret navnet: SILA – Arktisk Center ved Nyere Tid og Verdens Kulturer, Nationalmuseet. Forskningen har fokus på arktisk arkæologi og tidlig historie. Centret har et nært samarbejde med Grønlands Nationalmuseum og Arkiv.

Se nærmere herom på adressen: www.natmus.dk

5. Sundhedsvidenskabelig forskning

Sundhedsvidenskabelig forskning

Der gennemføres meget forskning i sundhed i Grønland, men ofte er det forskere fra Danmark og udlandet, der står for forskningen. Derfor er det vigtigt at sikre, at resultaterne af forskningen også kommer Grønlands egne borgere til gode, og at de erfaringer, der indhentes, deles med sundhedspersonale og forskere her i landet.

På denne baggrund er Grønlands Center for Sundhedsforskning etableret.

Grønlands Center for Sundhedsforskning

Grønlands Center for Sundhedsforskning blev en del af Ilisimatusarfik i 2013, Institut for Sygepleje og Sundhedsvidenskab. Der er adjungeret professorat og lektorater til Centeret.

Centeret er som en del af Institut for Sygepleje og Sundhedsvidenskab ved Ilisimatusarfik med til at forskningsbasere Sygeplejestudiet, og som en del af Ilisimatusarfik planlægges bl.a. forskningskurser i Artikel Skrivning, PhD sommerskoler i samarbejdes med andre Arktiske Universiteter, samt kurser i samarbejde med de øvrige Institutter ved Ilisimatusarfik og med Naturinstituttet.

Centeret indgår forsknings samarbejdsaftaler med Forskningsinstitutioner uden for Grønland.

Lægerne på Dronning Ingrid's Hospital og Lægeklinikken i Nuuk og flere af kystens sundhedscentre har igangsat og deltager i en række forskningsprojekter både nationalt og internationalt. De fleste sundhedsvidenskabelige forskningsprojekter indgår i internationale forskningsnetværk. Sundhedspersonalet langs kysten har deltaget i forskningsprojekter på egne sundhedscentre og hospitaler. Disse projekter har haft både lokal, nationalt og international deltagelse. Forskningstræning indgår nu i den lægelige videreuddannelse, og en række nye forskningsprojekter fra grønlandske læger er startet op. Nye PhD projekter gennemføres med ansatte i Grønland. I de senere år har sygeplejersker og jordemødre opstartet forskningsuddannelser og forskningsprojekter, specielt inden for public health (offentlig sundhed).

Grønlands Sundhedsvidenskabelige Forskningsråd

Landsstyremedlemmet for Sundhed oprettede i november 1996 Grønlands Sundhedsvidenskabelige Forskningsråd, hvis opgave det er at rådgive landsstyremedlemmet, tilskynde til debat om sundhedsforskning i Grønland samt udpege indsatsområder.

Se nærmere herom på adressen: www.peqqik.gl

Landslægeembedet

Landslægeembedet overvåger sundhedstilstanden i landet. Det sker gennem registrering af infektionssygdomme, kræft, fødsels- og dødsregistre med mere. Registerne er væsentlige i den sundhedsvidenskabelige forskning.

Grønlandsmedicinsk Selskab

Grønlandsmedicinsk Selskab er et videnskabeligt selskab under Dansk Medicinsk Selskab. Selskabets medlemmer er, foruden læger, aktive og/eller interesserede i sundhedsfaglig forskning i Grønland og andre arktiske regioner.

Se nærmere om Grønlandsmedicinsk Selskab på adressen: www.gmsnet.dk

Nuna Med

Nuna Med er en konference for forskere beskæftiget med grønlandsmedicin. Konferencen, der afholdes hvert tredje år i Nuuk, planlægges og afvikles af Grønlands Lægekredsforening, Grønlands Sygeplejerskeorganisation Grønlandsmedicinsk Selskab og Grønlandsk Center for Sundhedsforskning. Næste Nuna Med Konference i Nuuk er planlagt til 2016.

6. Forskning vedrørende ressourcer, miljø og teknik

Forskning vedrørende ressourcer, miljø og teknik

Grønlands Naturinstitut (Pinnngortitaleriffik)

Grønlands Naturinstitut er Grønlands Selvstyres center for naturforskning. Instituttet ligger i Nuuk og blev oprettet i 1995. Naturinstitutets formål er at tilvejebringe det videnskabelige grundlag for en bæredygtig udnyttelse af de levende ressourcer i og omkring Grønland, at sikre miljøet og den biologiske mangfoldighed, at yde rådgivning til Grønlands Selvstyre og ikke mindst at offentliggøre resultaterne af forskningen.

Grønlands Klimaforskningscenter blev i 2009 indlejret i Grønlands Naturinstitut. Klimacenteret er finansieret af det danske Videnskabsministerium, der har ydet i alt 75 millioner kroner til oprettelsen og driften af centeret i 5 år. Klimaforskningscenteret har et internationalt forskningsnetværk og forsker i klimaeffekter på arktiske økosystemer og samfund, herunder klimaeffekters betydning for den grønlandske natur og det grønlandske samfund.

Læs mere om Grønlands Naturinstituts og Grønlands Klimaforskningscenters aktiviteter på www.natur.gl

De Nationale Geologiske Undersøgelser for Danmark og Grønland (GEUS)

GEUS er en selvstændig og uafhængig forskningsinstitution under det danske Klima-, Energi- og Bygningsministerium. GEUS er ansvarlig for den videnskabelige udforskning af de geologiske forhold i Danmark og Grønland med tilhørende sokkelområder. GEUS driver forskning på højt internationalt niveau om forhold som er af betydning for udnyttelsen og beskyttelsen af Danmarks og Grønlands geologiske naturværdier. GEUS yder geologisk rådgivning til danske og grønlandske offentlige myndigheder i natur-, miljø-,

klima-, energi- og råstofmæssige spørgsmål og deltager i udførelsen af myndighedsopgaver inden for disse områder. GEUS har et kontor i Nuuk.

Yderligere oplysninger om GEUS' arbejde og publikationer kan findes på denne hjemmeside: www.geus.dk

DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi, Aarhus Universitet

DCE trækker på ekspertise fra hele universitetet, dog særligt fra Institut for Bioscience og Institut for Miljøvidenskab. En væsentlig aktivitet i DCE er i samarbejde med Grønlands Naturinstitut at udføre undersøgelser og foretage vurderinger af de miljømæssige forhold i forbindelse med efterforskning og udnyttelse af olie og mineraler i Grønland. Arbejdet udføres som bistand til Råstofmyndighedens sagsbehandling i forbindelse med råstofaktiviteter.

Medarbejdere fra Institut for Bioscience og Institut for Miljøvidenskab er desuden i regi af centret engagerede i en række undersøgelser og overvågning i Grønland, som er finansieret af Dancea-midlerne under Energistyrelsen og Miljøstyrelsen i Danmark. Det gælder f. eks. overvågning af miljøet i Zackenberg og Nuuk under Greenland Ecosystem Monitoring (GEM-programmet) og overvågning af kontaminanter i Grønland og Arktis.

Hjemmeside for DCE: <http://dce.au.dk/>

Asiaq - Grønlands Forundersøgelser (Greenland Survey)

Asiaq indsamler, vedligeholder og præsenterer Grønlands kort og data om de fysiske omgivelser. Det omfatter hydrologi, klima, geoteknik, landmåling, kortlægning, arealtildeling, bygningsregister, kloakkort, terræn, planlægning og grundkort til alle dele af Grønlands administration, erhverv og forskning. Data indkommer i forbindelse med Asiaqs og andres myndighedsopgaver, projektsalg, rekvisition og særligt ved deltagelse i forskningsprojekter, hvorfor Asiaq vedligeholder en høj faglighed i tæt samarbejde med et bredt udvalg af kompetente partnere i ind- og udland.

Se nærmere på www.asiaq.gl

Center for Arktisk Teknologi

Center for Arktisk Teknologi (ARTEK) er oprettet i et samarbejde mellem Grønland og Danmark for at styrke den teknisk/videnskabelige forskning og undervisning i Grønland. ARTEK er en del af Institut for Byggeri og Anlæg på Danmarks Tekniske Universitet (DTU) og er hjemmehørende på dels Teknikimik Ilinniartfik i Sisimiut, dels DTU i Kgs. Lyngby. Indenfor såvel forskning som undervisning fokuserer ARTEK på områderne byggeri, anlæg, miljø, planlægning, energi og råstoffer med bæredygtighed i det sårbare, arktiske miljø som et vigtigt omdrejningspunkt. ARTEK er hjemsted for Diplomingeniøruddannelsen i Arktisk Teknologi.

Se nærmere på disse hjemmesider: www.arktiskcenter.gl og www.arktisking.gl

Signatur forklaring:

- ... Oplysninger foreligger ikke
- .. Oplysninger for usikre til at angives eller diskretionshensyn
- . Tal kan efter sagens natur ikke forekomme
- 0 Mindre end halvdelen af den anvendte enhed
- Nul
- * Foreløbigt eller anslået tal

Eventuel henvendelse

E-mail: stat@stat.gl

2014 statistisk årbog

Grønlands Statistik
Postboks 1025 · 3900 Nuuk
Tlf.: +299 34 57 70 · Fax: +299 34 57 90
www.stat.gl · e-mail: stat@stat.gl

